

آذربایجان

مدیر: ع. شبستری
 سردبیر: ا. شمس
 عنوان تلگرافی
 شماره نامه آذربایجان
 جای اداره: خیابان تربیت کوچه
 پناهی روبروی دبیرستان پرورش

اداره در حکم و اصلاح و
 درج مقالات وارده آزاد
 و مختار است
 وجه آبونمان:
 سالیانه ۸۰ ریال
 ششماهه ۵۰ ریال

قیمت اعلانات: صفحه ۲-۲ ریال صفحه ۳-۳ ۱/۵۰
 قیمت تک شماره: ۵۰ دینار بعد از سه روز بیکریال

چهارشنبه ۱۲ آذر ماه

ناشر افکار جمعیت آذربایجان

شماره ۱۰ سال ۱۳۲۰

روزنامه آذربایجان اولین روزنامه ایست که از طرف یک جمعیت و برای رساندن مرام و منظور او بجامعه در آذربایجان منتشر میشود - روزنامه آذربایجان سعی دارد اوضاع اجتماعی گذشته و حال را تشریح کرده - علل اصلی مناسبات اقتصادی و اخلاقی جامعه را تشخیص داده و در مرحله سوم راه چاره عملی برای رفع فشارهای اقتصادی و اصلاح مناسبات اخلاقی جامعه پیدا کند -

فاش میگویم و از گفته خود دلشادم

باز در گوشه و کنار شنیده میشود روزنامه آذربایجان از ملیت و زبان آذربایجانی دم میزند و این موضوع اهوتی در محافل انداخته هر کس به آزاره عقل خود تعبیر نموده و هر شخص در فهم خود آنرا تفسیر میکند. روی سخن ما مخصوصا به آن خاصی است که ملیت و زبان آذربایجان دست آویز قرار داده میخواهند با بوب کردن اذهان مردم و استدالات اساس نهضت آزادیخواهی را در این زمین خاموش نمایند و دست آذربایجانیان مارها دو مرتبه بسته و از حقوق اجتماعی بیات محروم کنند. آنان تا حال با الفاظ بیارات (شماها وطن پرست و ایران دوست بنید مبدا اسمی از آزادی آذربایجان و ت آن بزبان بیابورید چه موقع باریک بوده فته های شما مخالف سیاست فعلی و ن پرستی میباشد!) آذربایجانیان را گول اند آذربایجانیان حقیقتا غیور و وطن ست ن ز گفته های آنان را قبول کرده مع ملی و شخصی خود را فدای آنان ده . فارسی زبانان مخصوصا پاره از نیان بی انصاف را مثل برادر در آغوش ت خود کشیده و روی چشم جا داده . بی انصافی را ببین که آنان در مقابل فداکارها چه کرده و چه میکنند ؟ از نعمتهای فراوان آذربایجان ، آبهای گوارا و هوای صاف آن میشوند ولی باین اندازه قناعت پاره از مامورین فارسی زبان که آذربایجان وارد میشود با کمال رمی بنای تعدی بجان ، مال و حتی س ساکنین این سرزمین میکنند و این آب و خاک مستعمره برای است که در موقع دلتنگی چند برای عیش و عشرت و جمع ثروت ختن مال بدینجا آمده پس از اینکه خود میرسد بجای اولیه خود بر- دند و حرفهای ناسزا و اتهاماتی نیز سر ساکنین آن میگویند! گوئی

آذربایجانیان غلامان ز خرید آنان هستند که باید صبح ناشام و شام تا صبح کار کرده و آنان نتیجه زحمات و حتی خوراک و وسایل حیاتی آن بیچارگان را از دستشان بگیرند! بدتر از همه زبان آنان را بریده و نگذارند اقلا بزبان مادری خود دردهای نهانی را اظهار بدارند. ما آشکارا میگوئیم که دیگر پرده از روی کار برداشته شده. آذربایجان مال آذربایجانیها است، آذربایجانیان دیگر باین حرفهای پوچ گوش نداده تا آخرین نفس از حقوق حقه خود دفاع نموده و نخواهند گذاشت بزبان، اخلاق و عادات او لطمه وارد آمده و حبهای از ذخایر و ثروت آنان در خارج از آذربایجان مصرف شود. ما میگوئیم که اگر چنانکه شما اخلاق، عادات، زبان و احساسات آذر- ایجانی را با اخلاق، عادات، زبان و احساسات خود یکی میندازید باید بدانید که این وحدت ملی وقتی ثابت میشود که آزادی مطلق یعنی آزادی زبان، عادات، احساسات کاملا مراعات شود. آنوقت استعداد و احساسات ملی آشکار خواهد شد و اینرا نیز باید بدانید که هر ملت بهر زبان حرف بزند باز عادات و رسوم ملی خود را گم نکرده و زبان هیچگونه تغییر در ملیت نمیدهد - چنانکه در ممالکت سویس اهالی آن بسه زبان حرف زده و با وجود تحولات و جنگهاییکه در جریان تاریخ پیش آمده است این اختلاف زبان هیچگونه تغییری در ملیت آنان نداده است. واضح است که این دست پاچگی شما فقط برای اینست که خیانتکار بهای شما فاش نشده ظلمها و ستمهای شما گفته نشود! ما تعجب میکنیم از پاره آذربایجانی که لباس وطن پرستی و آزادیخواهی

ورود

آقای حمید مجتهدی که از جوانان آذربایجانی بوده و در داد کستری ارومیه مشغول خدمت بودند اخیرا وارد تبریز شده و در دادرسی تبریز مشغول کار شده اند. پوشیده و در باطن بر علیه ملت و زبان آذربایجان میکوشند البته ما میدانیم که آنان از کج آب خورده اند و جیره خوار کدام اشخاص هستند! آنان نیز بدانند که سیاست آنان کهنه شده و دیگر آذربایجانیان بگفته های هزار پهلوی آنان واقعی نمیکنارند و آنان را نسبت بخود خیانتکار میندازند، مغالطه کار برابین که آنان میگویند آذربایجانیان فارسی زبانند! از آنان سؤال میکنیم که دلایل شما یا از روی مدارک تاریخی است و باحسی و تجربی است. تاریخ آذربایجان از آزمون خلیلی قدیم زمانی را نشان نمیدهد که اهالی آن بزبان فارسی حرف بزنند و از لحاظ دوم نیز قابل انکار نیست که فعلا کلیه اهالی آذربایجان ترکی آذربایجانی حرف میزنند. آنان ناچار با استدالات غلط متشبث میشوند میگویند پاره از نویسندگان و علمای آن سرزمین بزبان فارسی نوشته اند. معلوم است که این استدلال چقدر بی اساس است چه سالها بعد از استیلا عرب نویسندگان فارسی زبان ایران کتابهای خود را به زبان عربی می نوشتند و حتی خطابه ها را بزبان عربی میخواندند. پس باید بگوئیم که آنان عربی زبان بوده اند نه فارسی زبان!!

تقسیم عطیه بین فقرا

چنانکه در شماره های قبل تذکر داده شده بود مبلغی از تهران برای تقسیم بین فقرا به تبریز فرستاده شده است از قرار معلوم تقسیم گرفته شده است که چند نفر معتمد انتخاب شده و بدست آنان مبلغ مزبور تقسیم گردد لذا ناچار شدیم در این موضوع باز اظهار نظر نماییم: البته هموطنان ما میدانند که موضوع معتمد درباره مسائل مخصوصا انتخابات برای اغلب مغرضین دست آویز شده است در حقیقت میتوان گفت که معتمدین نیز مثل و کلای پارلمان فرمایشی بوده و میباشد. در موضوع تقسیم عطیه نیز مسلم است که از این معتمدهای سفارشی تعیین شده و آنان بی میل و اراده خود تقسیم خواهند کرد بنا بر این بعقیده ما راه عملی این است که از هر ناحیه دو یا سه نفر از ریش سفیدان و درستکاران برای این امر تعیین شده و از روی اصول و حساب معینی تقسیم نمایند تا مورد سوء ظن واقع نشده و هر موقع لازم باشد حساب خود را در مقابل توده روشن و آشکار نمایند.

عالمیان ثابت کنید که ملت آذربایجان یکی از با استعداد ترین و کای ترین ملل دنیاست و هیچوقت عزت نفس و شهامت ملی خود را از دست نخواهد داد. در این موضوع مقاله ای از طرف جوانان آذربایجانی مقیم تهران رسیده است که در شماره بعد درج خواهد شد.

مطب دکتر حسن اوزنگی

نشانی زیر انتقال یافته: کوچه تلگرافخانه جای سابق دکتر یاز ما جیان.

آکتورال آذربایجان تشکیل یافته و احتیاج به یکمده آرتیستکا دارد از بانوان محترمه که مایل هستند دفتر هیئت که در اداره روزنامه آذربایجان است حاضر گردند که با حقوق مکفی استخدام خواهند شد.

بیزیم اوز معاریفیمز دن انتظار لاری بیزیم

معاریف ایشلرین بیر قسمتی وار که مستقیما وزارت خانادا قطع و فصل اولوب و اطرافه دستور صورتنده ارسال اولونور؛ البته بو قسمتلرده اگر نقص و عیبی گوروگسه تقصیر معارف رئیس لرینه متوجه دگل. اما گرك اولار دستور لرین عمل موقعینده عیبین گورنده محافظه کارلق خرجه ویرمیوب سکوت ایله میهلر و معایبی وزارتخانه تذکر ویره لر. بیر بویوک قسمت معاریف ایشلر دن، محلی رئیس معارفین نظریه و پیشنهادی و وزارتین تصویبی ایله، انجام تاپیر، بو قسمتلرده که محلی رئیس لر مستقیما صاحب نظر دیلر وجداناً ده اولارین نتیجه سی نین کیفیتنه ده مسؤل دیلر. بیزیم عمده انتظارلاریمز بو ایکنجی قسمته عایددی:

- ۱- ممکن اولدوغی قدر معاریف شغل لر، آذربایجانلی لارا یعنی او- بیچاره وظیفه شناس عضولره که گیچن دوره ده آذربایجانلی اولما خلق سببیه محکوم کیمین مجبور ایدیلر، اوزاق نقطه لرده فامیل و آشنا لریندن آیری یاشایوب خدمت ایله سونلر تاپشیرالار.
- ۲- اوقافین عوایدین اوز حقیقی یرینده (فقرا ورنجبر لرین اولادینه کتاب و لباس تهیه سی ایچون) صرف

آتالار سوزی

بونلار بیر پاره مثلار و سوزلر در که مختلف عصرلرده مختلف آدامار طرفیندن خلقه راجع اولان مسئله لرده دیلو بدور. بوسوزلر و مثلار چوخلی تجربیلر نتیجه سینده اله گلرلر دیماق اولار که هر بیر سوزی خاق مسئله لریندن بیر بیوگینی حل ایدوب و گوزل تجربیلر خلقه اورگدیلر. بیز بو ستونی آتالار سوزینه مخصوص ایدوب القبا ترتیبیه یازاجوخ:

الف و همزه

آبرو سیزدان آبروی ساخلا.
 آچارام صندوقی - توکرم پامبوقی.
 آچارین گوجی قفل دن زورلی در.
 آچیق قبا ایت دیر.

آج آبی اویناماز.
 آج بایرا قچار - یالاواج ایوه گی.
 آچیق باشا گوزدیر.
 آج بگدن توخ ایت یاخشدیر.
 آج دیمیر دویمارام - توخ دیر آج.
 آج دیه بیلر شامی آجدر - توخ دیه هامی توخدر.
 آج گزوب، توخ ساللانیر.
 آج قالماق بورجلو اولماقدان یاخش.
 آج قارینا سویوخ سو!
 آج اوزینی اودا وورار.
 آج قولاغیم - دینج قولاغیم.
 آج ساخلا، یالاواج ساخلا، یاخشی سا.
 آج توپوخ یوخوسینده داری گور.
 آجا دو قوز یورقان اورتدیلر، ایلد یوخلایا بیلمدی.
 آجا میتده حاللدر.

بوندان صورا مراجعه ایله نلری تشدد و تحقیر ایله فرهنگ دن بیزار ایله مه سونلر.
 ۵ - بو وزارتتی کتابلار که بیز ایکنجی ایلدی دبیرستانلاردا تدریس اولونور هم مواد حیثیندن وهم قیمت جهتیندن چوخ آغیر دیلار. متمدن مملکت لرده گیت به گیت معارف وزیر لری وسیله آختاریلار که تحصیل یولی عموم ایچون تسهیل اولونا، بد بخت

لقدان زمان ایره لیه گتدی کجه بی معارف باشچی لاریمیز بیریری نین رغ تحصیل وسیله سینی ایله آغزلام مشگله سالیلار که یواش یواش فقره بلکه اورتاطبقه نین اولادینه تحصیل حرام اولور.
 محلی رئیس معارف گرك بوا توجه ایلوب و وزارت خانیه بو مقنع تذکرلر ویره .

آذربایجان نقلری

۱ - قارا قاشین نقلی

بری واریدی، بری یوخیدی، اللهدن باشقه هیچ کس یوخیدی، بیر اودونچی واریدی، بو- اودونچی نین اوغلی، اوشاقی یوخیدی. برگون ایوده ار - آرواد اوتوروب صحبت ایدیردیلر. صحبت وقتی آرواد ارینه دیدی:

- آکیشی، نه اولیدی، بو ایویمزده اوغول آدی چکیلیدی. قورخورام دوشوم اولوم، اور- گیمده اوغول داغی قالسون:

اودونچی دیدی:

- آی آرواد، نه سفیه - سفیه دانیشورسان، جوانلیقه دوغوب تورتمدون، یتیمشونده بالالا-

ماق ایستورسن

آرواد کیشی نین بو سوزنن اوستندن هیچ برسوز دیمدی. دوروب ایاقه، ایو ایشیگی سیل- سوپور ایلوب، گجه نی یاتدیلار. سحر تزدن آرواد سهنگی گوتوروب کهریزه سوپا گیتدی. سهنگی کهریزدن درلدوروب ایوه گایدی، یورولوب یولون آراسینده اوتوردی. گوردی که دیزین اوستنه بیر یاپراق دوشدی. اما عطریندن دیماق اولمور. آرواد یاپراقی دیلینن آلتنه قویوب، سهنگی آلوب چیکنه یولاندی ایوه گلسمین. قنو قیراقیندان گیدیدی، بردن آسقیروب یاپراق آغزیندان قنوه دوشدی، سو یاپراقی آپاردی. آرواد سهنگی یره قویوب، یاپراقین دالینجان یویوردی. ها بوردا ها اوردا یاپراقی

تاپا بیلمدی. نیر خیلک یول گلوب، چاندی بر چیه. گوردی که بیر درویش قاباقینا منقل قور کتابدان اوخویور، منقله پوفلیور. درویش قالدوب اودونچینن آروادینه دیدی:

خوش گلسمین.

بر آز آغزینن سوپوننان قاشیقا دامین اودونچینن آروادینه ویردی. اودونچینن آرو اول قورخدی ایستمدی آلوب ایچه. صور او اورک و یروب. درویشین توپور چگینی آلوب ایچ ایچن کیمی درویش ایاقا قالدوب آرواده سیلی چکنی، گوتوروب سالدی اطافلرین بر اودونچینن آروادی هاچاندان - ها اوزینه گلوب، گوزلرین آچوب گوردیکی با بر اطاقدر، اما بوردا هیچکس بوخدر. بقیه س

ال چگون!

مجلس مطالعه لری

ای بو ایران ملکنی ویران ایدنار ال چگون
 ملتن قلبین جفادن تان ایدنار ال چگون
 آدوزی قویدوز وکیل و خیر خواه ملک
 ایلدوز تصویب هر امری بدوت مشورت
 ظلم الیله ملتی تنگه گتور دوز عاقبت
 سرقت بو شهرتی عنوان ایدنار ال چگون
 ای بو ایران ملکنی ویران ایدنار ال چگون
 اوز اساسوزدن حقیقت لفظین اخراج ایلدوز
 قلبینی مین تیر ظلمه خلقین آماج ایلدوز
 که ملتن زور یله آلدوز گاه تاراج ایلدوز
 بس دگل؟ ای ملتی تاراج ایدنار ال چگون
 ای بو ایران ملکنی ویران ایدنار ال چگون
 ایلدوز اشغال بشورا مجلسین نه علمه؟
 غصه دن آزاد اول ملت، دوشه بنا دلته؟
 غارت و تاراج الین اول سیز آچدوز ملته
 بیتوا مخلوقی ای تاراج ایدنار ال چگون
 ای بو ایران ملکنی ویران ایدنار ال چگون
 قالموشام مدتدی من حیران همین بو مطالعه
 کیم یقوردی اوز رضا سیاه سیزی بو عصبه؟
 گوزلدوز اوز نفموزی مین رخنه ویردوز عصبه
 دینی دنیا مالینه قربان ایدنار ال چگون
 ای بو ایران ملکنی ویران ایدنار ال چگون
 ایستدی ملت حکه استبداد دن آزاد اول
 سلطنت مشروطه اولدی خلقه عدل رداد اول
 بربریت دن گیتردوز، کاش استبداد اول
 هرامیدین، خلقین ای حرمان ایدنار ال چگون
 ای بو ایران ملکنی ویران ایدنار ال چگون
 ایلدوز تصویب سیز قویدوز بنای شرکیتی
 هیچ رعایت ایتدوز قانون مشروطیتی
 بولمدوز بنورائیله سالدوز نه ضیقه ملتی
 رائیله هر ناحقی اعلان ایدنار ال چگون
 ای بو ایران ملکنی ویران ایدنار ال چگون
 پرچم ناحقی سیز اولده بر پا ایتدوز؟
 خلقین املاکین آلوب مین نوع ایداء ایتدوز؟
 خودسرانه ایشلری قیلا سزامضاء ایتدوز؟
 دویمادوز؟ ای ظلمیله طیمان ایدنار ال چگون
 ای بو ایران ملکنی ویران ایدنار ال چگون
 بوخدی فرصت گوردو گوز ایشلر تمام ایشلر اول
 مقصدیم یازماقدا، بلکه سیزلره بیر عار اول
 مجلس شوراییه بو عنوانیله اخطار اول

من برنر آذربایجان ایلیم که
 آزادیشوا لوق اوزی روز گتور
 اولدایوب او یولدا چالنه نام نهجه که
 مشروطه انقلابنده و انقلابدان سرنرا
 سنمین گیمگینه باخیموتی تازادان
 آزادلیق مکتبده اشرفا باشلاییم
 نهجه ایللر او مکتبده درس اخردیقان
 صورنا هر مسئله نی حل ایتدو سه
 بر مسئله نی حل ایتدکن عاجز
 اولدوم و آخردو درشوندیم که بو مکتب
 ایراند اولدیقدن هیچوقت حل اولمیرت
 قیامته کمین بونمز قلا جقدر و چون
 قدیم لردن بری چرخ عالم و طلبه لار
 بو مکتبده او مسئله حتمده حیران
 و سرگردان قالولر و آخردو بومشگلی
 اوزلری ایله توبراتا آپارولر منده
 مایوس اولدیم اوچتین مسئله بو ایله
 نهجه اولار که ایراندا بو قدر آزادلیق
 اوغریندا عمله گلن انقلابلاردن صورنا
 و سیزلره برورنا جوا لار و کیش
 لرین قانی تو کولدیکن صورنا ایله
 ملت آزادلیق یوزونه حسرت قالوب
 اوز حقوقینه سالک اولایله هر حتی
 آدی مشروطه اولان حکومتده پارلمانه
 گوندیرلن وکیل لرین داشا سیمگه
 اختیارلری بو خدره هانسی که بوزن دیاده
 ن قدر استبدادی حکومت وار ایسه
 نه برحق خلق ایچون وریلر تشکرلر
 اولسون که پیلوی دره سی منی باشا
 سالدی دوغریندان آدم گرت حقدن
 گچمسون ایندی معلوم اولور که او
 کیشی بیوک فکر صاحبی ایشرنجه که
 خلقین او مسئله نی حل اتمک ایچون
 و زلرینی دلالته سالماق لرین گوروب
 اوز دوره سینده بیر اوزگه مکتب
 آچمشدور تا بویراندا ایشلین لره او
 مکتبده بو حل اولمیان مسئله گون
 کیمی آشکار اولوب یورکاری و فکر

ملتی ای بیسر و سامان ایدنار ال چگون
 ای بو ایران ملکنی ویران ایدنار ال چگون

«شیطان»

۵/۱۰
 ۲/۱۰
 ۳/۳۰
 ۱۰۰

ای بوایران ملکی ویران ایدنر ال چکور
ملتین قلبین جفادن قان ایدنر ال چکور

خیابان تربیت بیوزنه
«اطلاعات»

IR-41